

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԸ

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2014

ԱՌԱՋԻՆ ԿԻՍԱՄՅԱԿ

«ՀՀ պետական պարտքի 2014թ. առաջին կիսամյակի հաշվետվությունը» հրատարակվել է ՀՀ ֆինանսների նախարարի տեղակալ - գլխավոր գանձապետ Ատոմ Զանջուղազյանի և պետական պարտքի կառավարման վարչության պետ Արշալույս Մարգարյանի ընդհանուր խմբագրությամբ:

Նյութերը կազմել են ՀՀ ֆինանսների նախարարության աշխատակազմի պետական պարտքի կառավարման վարչության աշխատակիցներ Արտակ Մարությանը, Նահրա Գրիգորյանը, Մարինե Հարությունյանը, Գայանե Մալխասյանը, Աննա Եգանյանը, Վարդուհի Դանիելյանը, Արթուր Համբարձումյանը, Գոհար Վարդապետյանը, Սամվել Խանվելյանը, Քրիստինե Խաչատրյանը, Հասմիկ Ստեփանյանը, Ստելա Մկրտչյանը:

Բովանդակություն

ՀՀ պետական պարտքը 2008-2014թթ.	3
ՀՀ ներքին պետական պարտքը	5
ՀՀ արտաքին պետական պարտքը	11
Պետական պարտատոմսերի մանրաձախ շուկան	15

Հապավումներ

<i>ՆՊՊ</i>	<i>Ներքին պետական պարտք</i>
<i>ԱՊՊ</i>	<i>Արտաքին պետական պարտք</i>
<i>ՊՊ</i>	<i>Պետական (գանձապետական) պարտավորումներ</i>
<i>ՊԿՊ</i>	<i>Պետական (գանձապետական) կարճաժամկետ պարտավորումներ</i>
<i>ՄԺՊ</i>	<i>Միջին ժամկետայնության (գանձապետական) պարտավորումներ</i>
<i>ԵՊ</i>	<i>Երկարաժամկետ (գանձապետական) պարտավորումներ</i>
<i>ԽՊ</i>	<i>Խնայողական (գանձապետական) պարտավորումներ</i>
<i>ԳՊ</i>	<i>Գանձապետական պահառու</i>

ՀՀ պետական պարտքը 2008-2014թթ.

	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	30.06.2014
մլրդ դրամ							
ՀՀ պետական պարտք	584.6	1,275.5	1,382.9	1,595.0	1,764.5	1,861.3	1,857.3
որից							
ՀՀ կառավարության պարտք	530.6	1,086.3	1,178.5	1,356.9	1,524.5	1,655.1	1,662.8
այդ թվում՝							
արտաքին պարտք	429.8	931.9	995.1	1,138.8	1,269.0	1,375.4	1,374.8
այդ թվում՝							
վարկեր և փոխառություններ	429.8	931.8	994.5	1,138.4	1,268.7	1,092.7	1,099.7
ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված արտարժույթով պետական պարտատոմսեր	-	-	-	-	-	282.0	274.5
ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված պետական գանձապետական պարտատոմսեր	0.04	0.06	0.55	0.43	0.33	0.67	0.58
արտաքին երաշխիքներ*	-	-	-	-	-	-	-
ներքին պարտք	100.9	154.4	183.4	218.1	255.4	279.6	288.0
այդ թվում՝							
ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված պետական պարտատոմսեր	92.3	140.5	172.4	209.6	249.5	273.5	273.8
ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված արտարժույթային պարտատոմսեր						1.9	10.8
առևտրային վարկ ռեզիդենտից	8.6	9.1	7.3	6.2	4.8	3.2	2.4
ներքին երաշխիքներ	-	4.8	3.7	2.3	1.1	1.0	0.9
ՀՀ կենտրոնական բանկի արտաքին պարտք	54.0	189.2	204.5	238.1	240.0	206.2	194.5
որից							
ՀՀ կառավարության երաշխիքով տրամադրված վարկեր	12.7	28.3	27.6	38.8	53.1	58.3	63.1

*ՀՀ կառավարության արտաքին երաշխիքները տրամադրվել են ՀՀ կենտրոնական բանկի վարկերի գծով և կրկնահաշվարկից խուսափելու նպատակով արտացոլված են ՀՀ կենտրոնական բանկի արտաքին պարտքի մեջ

	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	30.06.2014
մլն ԱՄՆ դոլար							
ՀՀ պետական պարտք	1,906.0	3,375.3	3,805.1	4,134.7	4,372.0	4,588.5	4,556.9
որից							
ՀՀ կառավարության պարտք	1,730.0	2,874.5	3,242.5	3,517.3	3,777.4	4,080.2	4,079.7
այդ թվում՝							
արտաքին պարտք	1,401.2	2,466.1	2,737.9	2,952.0	3,144.5	3,390.8	3,373.2
այդ թվում՝							
վարկեր և փոխառություններ	1,401.1	2,465.9	2,736.4	2,950.9	3,143.7	2,693.8	2,698.2
ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված արտարժույթով պետական պարտատոմսեր			-	-	-	695.3	
ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված պետական գանձապետական պարտատոմսեր	0.13	0.15	1.51	1.10	0.82	1.65	1,42
արտաքին երաշխիքներ*			-	-	-	-	-
ներքին պարտք	328.8	408.5	504.6	565.4	632.9	689.4	706.5
այդ թվում՝							
ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված պետական պարտատոմսեր	300.8	371.9	474.5	543.4	618.2	674.3	671.7
առևտրային վարկ ռեզիդենտից	28.0	24.0	20.0	16.0	12.0	8.0	6.0
ներքին երաշխիքներ	-	12.6	10.1	6.0	2.7	2.4	2.3
ՀՀ կենտրոնական բանկի արտաքին պարտք	176.0	500.8	562.6	617.3	594.6	508.3	477.3
որից							
ՀՀ կառավարության երաշխիքով տրամադրված վարկեր	41.3	75.0	76.0	100.6	131.6	143.8	154.8

*ՀՀ արտաքին և ներքին պետական պարտքի փոխարկումը կատարվել է ելնելով համապատասխան ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ արժույթային շուկայում ձևավորված ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ ՀՀ դրամի միջին փոխարժեքից՝ աղբյուր ՀՀ կենտրոնական բանկ:

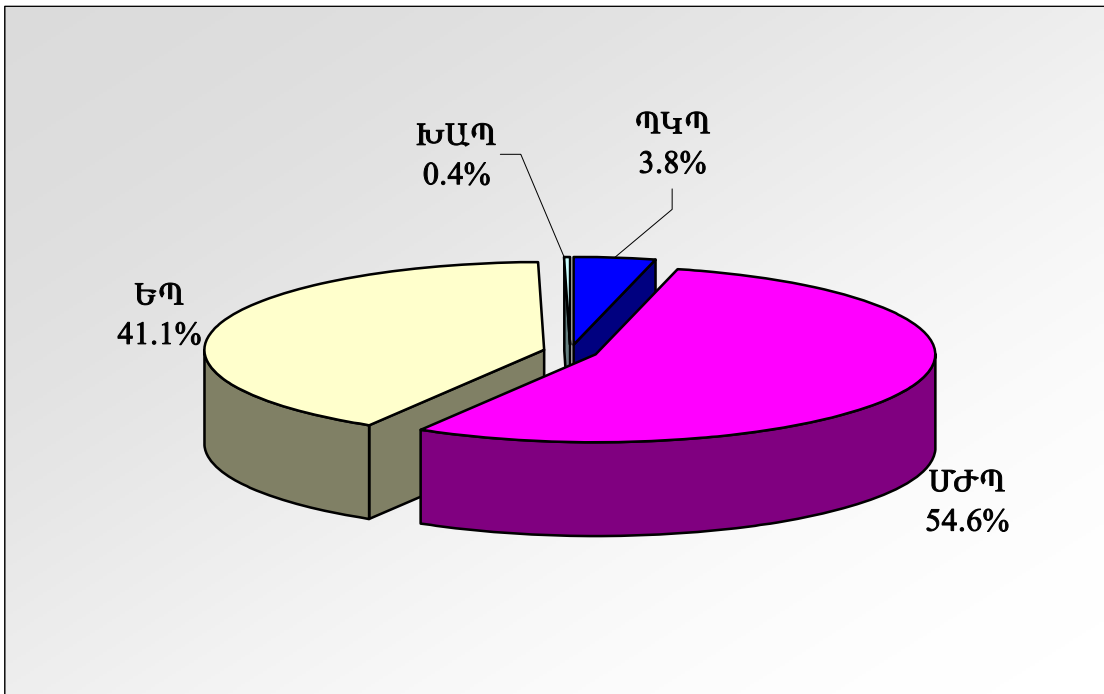
ՀՀ ՆԵՐՔԻՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԸ

2014 թվականի հունիսի 30-ի դրությամբ ներքին պետական պարտքն անվանական արժեքով կազմել է 287,954.2 մլն դրամ, որից ռեզիդենտների կողմից ձեռք բերված պետական (գանձապետական) պարտատոմսեր՝ 273,777.2 մլն դրամ, ՀՀ ռեզիդենտից ստացված վարկ՝ 2,445.5 մլն դրամ, ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված արտարժույթային պետական պարտատոմսեր՝ 10,793.9 մլն դրամ և ներքին երաշխիքներ 937.6 մլն դրամ:

Աղյուսակ 1
2014 թվականի հունիսի 30-ի դրությամբ ՊՊ-երի ցուցանիշները
 (մլն դրամ)

	30.06.2013թ.	30.12.2013թ.	30.06.2014թ.
Պետական պարտատոմսեր անվանական արժեքով, որից՝	257,673.9	274,175.1	274,357.0
ՊԿՊ (մլն դրամ)	30,849.1	22,887.15	10,500.0
ՄԺՊ (մլն դրամ)	134,515.1	147,383.3	149,935.8
ԵՊ (մլն դրամ)	91,346.1	102,846.1	112,846.0
ԽՊ (մլն դրամ)	963.6	1,058.6	1,075.2
ՊՊ-երի ժամկետայնություն (օր), որից՝	1786	1900	1975
ՊԿՊ (օր)	156	94	140
ՄԺՊ (օր)	748	754	680
ԵՊ (օր)	3879	3963	3880
ԽՊ (օր)	428	511	418
ՊՊ-երի եկամտաբերությունը (%) որից՝	13.9577	13.9566	13.7659
ՊԿՊ (%)	9.7588	9.3390	8.1572
ՄԺՊ (%)	14.2190	13.9989	13.5122
ԵՊ (%)	15.0145	14.9476	14.6446
ԽՊ (%)	11.7264	11.6293	11.7040
Դյուրացիա (տարի)	3.1488	3.1916	3.2611

2014 թվականի հունիսի 30-ի դրությամբ ՊՊ-երի կառուցվածքը

2014թ-ի հունիսի 30-ի դրությամբ շրջանառության մեջ գտնվող ՊՊ-երի կառուցվածքն ըստ մարմանը մնացած օրերի հետևյալն է՝

մինչև 1 տարի	21%
1-5 տարի	48%
5-ից ավելի տարի	31%

ԱՌԱՋՆԱՅԻՆ ՇՈՒԿԱ

- 2014 թվականի առաջին կիսամյակի ընթացքում տեղի են ունեցել՝
- ❖ ուղենշային պարտատոմսերի 8 տեղաբաշխման աճուրդներ՝
 - ՄԺՊ-երի 5
 - ԵՊ-երի 3
 - ❖ ՊԿՊ-երի 18 թողարկում
 - ❖ ԽԱՊ-երի 19 թողարկում

2014թ. առաջին կիսամյակում ՊՊ-երի տեղաբաշխման ցուցանիշները

	Տեղաբաշխման ենթակա ծավալ (մլն դրամ)	Տեղաբաշխված ծավալ (մլն դրամ)	Կշիռը պետական պարտատոմսերի տեղաբաշխման ծավալում	Մեկ թողարկման միջին ծավալը (մլն դրամ)
ՄԺՊ	20,500	19,615	50%	3,923
ԵՊ	10,000	10,000	25%	3,333
ՊԿՊ	9,000	9,000	24%	500
ԽԱՊ	980	218	1%	50

Հաշվետու ժամանակահատվածում՝

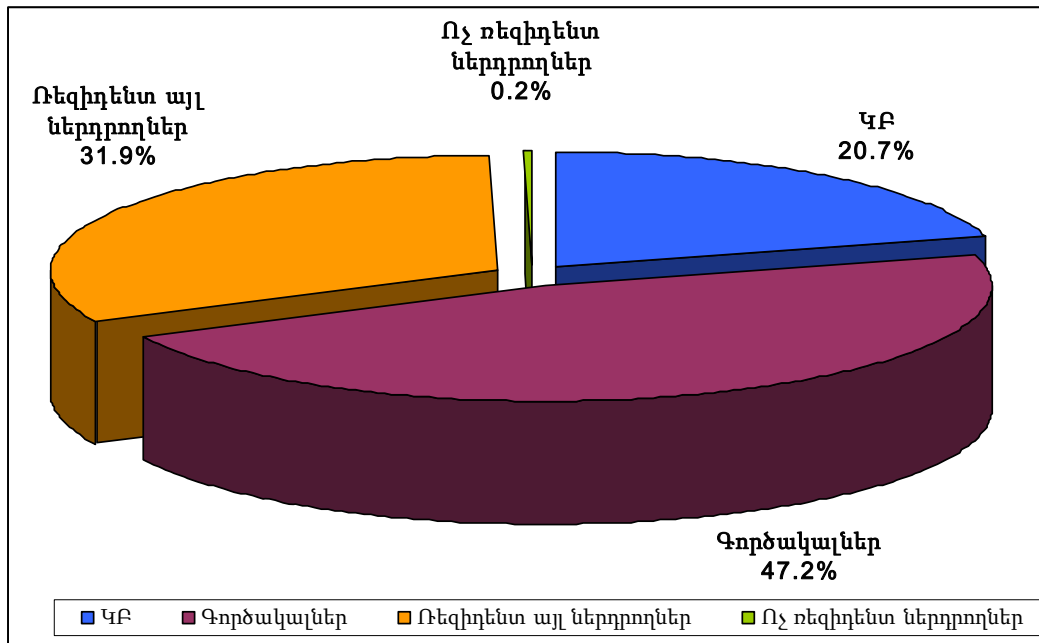
- ❖ Պետական պարտատոմսերի պահանջարկը կազմել է 88.6 մլրդ դրամ և տեղաբաշխման ենթակա ծավալի նկատմամբ գերազանցել է 2.2 անգամ
- ❖ տեղաբաշխումների միջին կշռված ժամկետայնությունը կազմել է 1874 օր
- ❖ տեղաբաշխումների միջին կշռված եկամտաբերությունը կազմել է 9.7986%
- ❖ Թողարկման առավելագույն ժամկետայնությունը եղել է 5 տարի
- ❖ Թողարկման նվազագույն ժամկետայնությունը եղել է 13 շաբաթ:

2014թ. առաջին կիսամյակում ՊՊ-երի եկամտաբերության և ժամկետայնության ցուցանիշներն ըստ ամիսների

	Նվազագույն եկամտաբերություն (%)	Առավելագույն եկամտաբերություն (%)	Միջին կշռված եկամտաբերություն (%)	Տեղաբաշխման միջին կշռված ժամկետ (օր)
Հունվար	7.8497	9.8313	9.4440	770
Փետրվար	7.7997	11.1500	9.6444	1415
Մարտ	7.7900	8.2330	7.9787	203
Ապրիլ	7.5899	9.8200	9.1208	582
Մայիս	7.5000	11.4334	9.7619	1716
Հունիս	7.4497	12.1490	10.6421	3632
I կիսամյակ	7.4497	12.1490	9.7986	1874

Պետական պարտատոմսերի նկատմամբ պահանջարկի 91%-ը (80,609.0 մլն դրամ) ձևավորվել է գործակալների սեփական միջոցների, 9%-ը (7,936.8 մլն դրամ)՝ ներդրողների հաշվին (որից ԳՊ-ն՝ 0.43%):

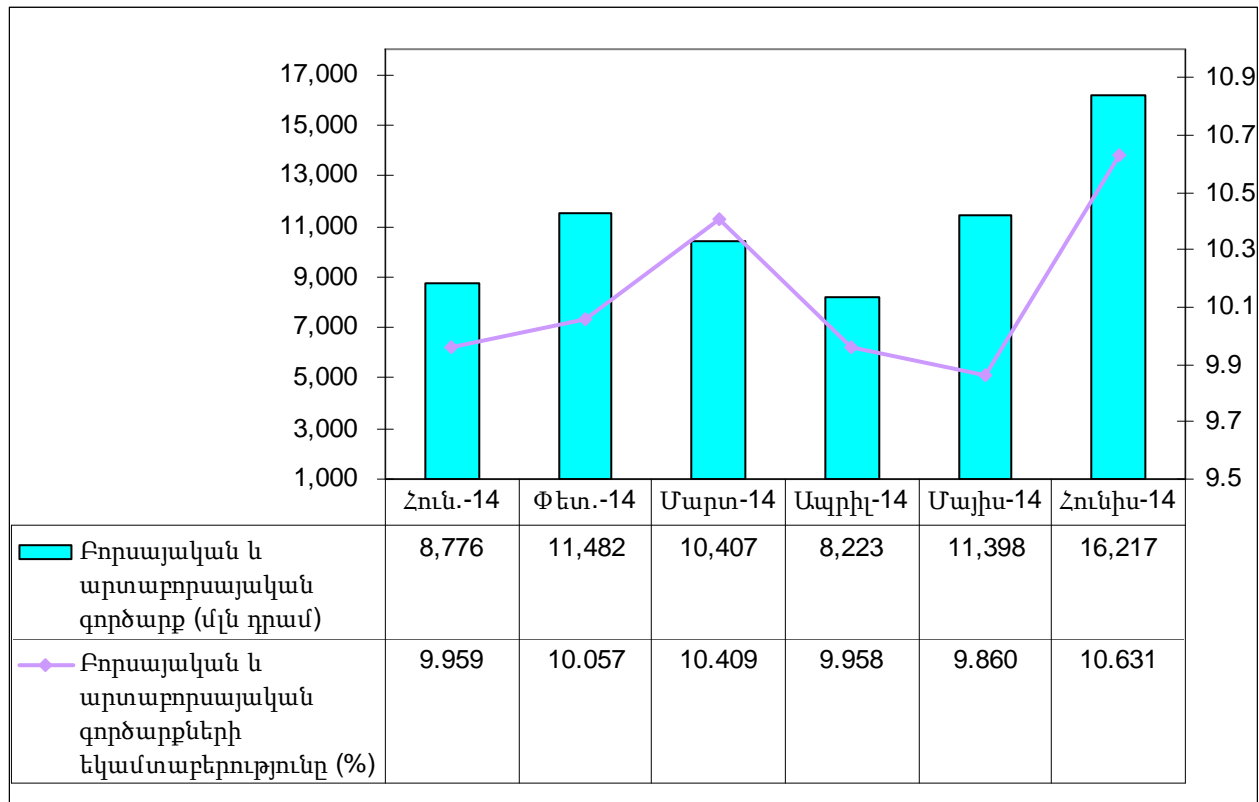
ՊՊ-երի շուկայում ներդրողների կառուցվածքը 2014թ. հունիսի 30-ի դրությամբ

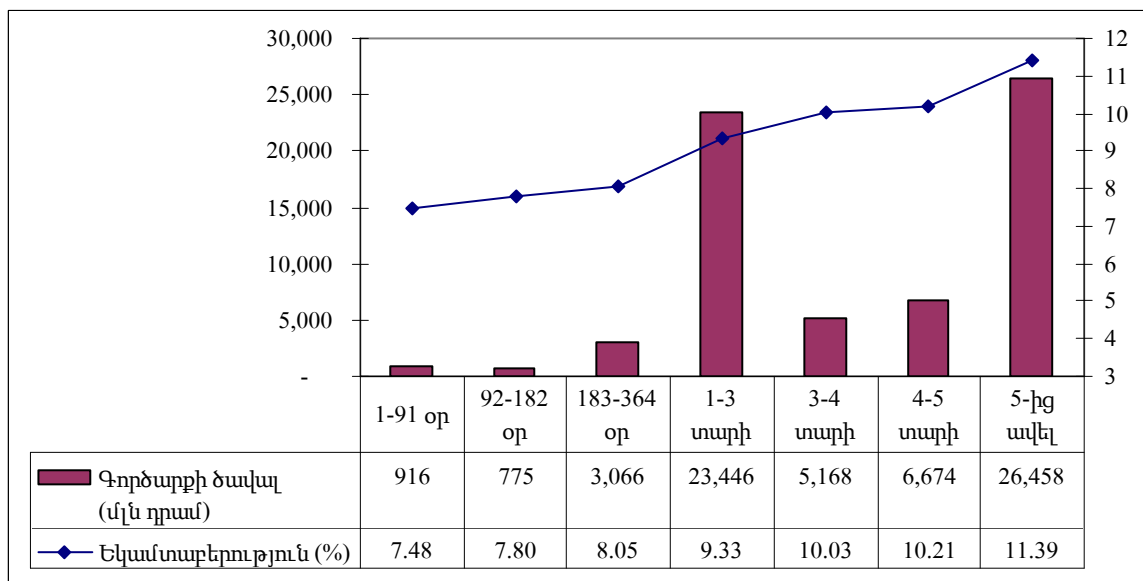
ԵՐԿՐՈՐԴԱՅԻՆ ՇՈՒԿԱ

- 2014թ. առաջին կիսամյակի ընթացքում երկրորդային շուկայում կատարված գործարքներն ունեն հետևյալ տեսքը՝
 - Կատարվել է 871 գործարք (ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից իրականացված գործառնությունները ներառված չեն), որից
 - միջբանկային շուկայում՝ 526 գործարք
 - ՀՖԲ-ում՝ 345 գործարք
 - Գործարքների ընդհանուր ծավալը կազմել է 66,502.9 մլն դրամ, որից
 - առևտրային բանկերի կողմից՝ 49,924.0 մլն դրամ
 - ՀՖԲ-ում ուղենշային պարտատոմսերով՝ 16,578.9 մլն դրամ
- Միջբանկային գործարքների ծավալում.
- ՊԿՊ շրջանառության ծավալը կազմել է 2,156.5 մլն դրամ
 - ՄԺՊ շրջանառության ծավալը կազմել է 24,916.6 մլն դրամ
 - ԵՊ շրջանառության ծավալը կազմել է 22,850.9 մլն դրամ
- ՀՖԲ-ի գործարքների ծավալում.
- ՄԺՊ շրջանառության ծավալը կազմել է 10,849.2 մլն դրամ
 - ԵՊ շրջանառության ծավալը կազմել է 5,729.7 մլն դրամ
- Կատարված բոլոր գործարքների միջին կշռված եկամտաբերությունը՝ 10.19%,
 - Միջին կշռված ժամկետայնությունը՝ 2309օր,
 - Միջին օրական ծավալը՝ 558.9 մլն դրամ,
 - Գործարքների միջին օրական քանակը՝ 7:

2014թ. առաջին կիսամյակի ընթացքում կատարված գործարքների ծավալներն ու եկամտաբերություններն ըստ ամիսների

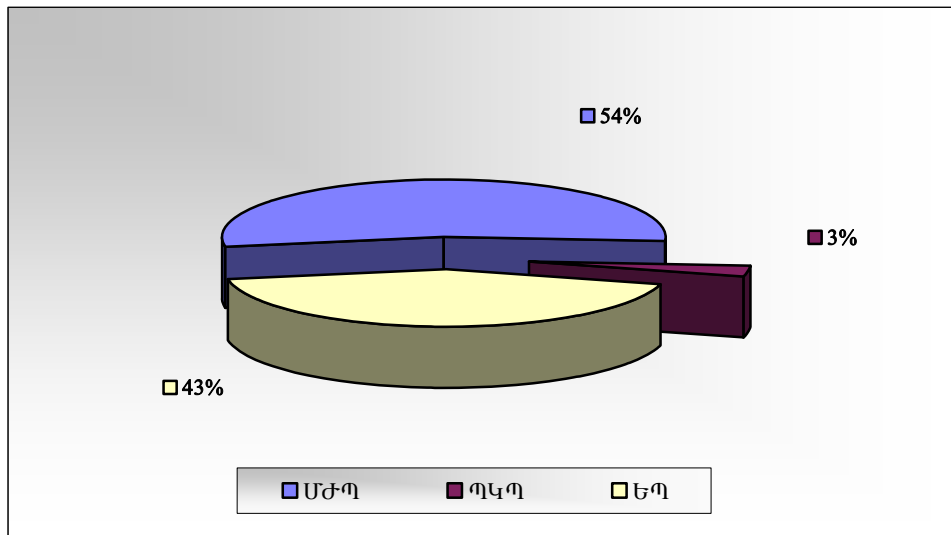

2014թ. առաջին կիսամյակում երկրորդային շուկայում կատարված գործառնություններն ըստ ժամկետայնության

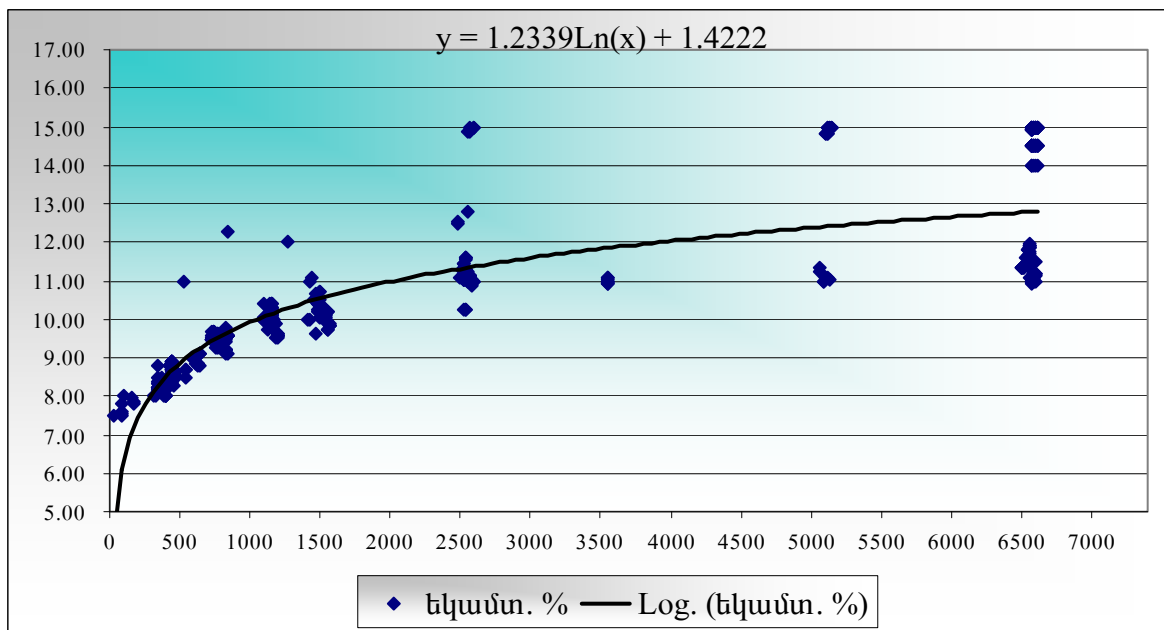
Գծապատկեր 5

Կատարված գործարքների մեջ ՊԿՊ-ների, ՄԺՊ-ների և ԵՊ-ների տեսակարար կշիռը (ԿԲ-ի կողմից իրականացված գործառնությունները ներառված չեն)

Գծապատկեր 6

2014թ. առաջին կիսամյակում երկրորդային շուկայում կատարված գործարքների եկամտաբերության և ժամկետայնության փոխադարձ կապը

ՀՀ ԱՐՏԱՔԻՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԸ

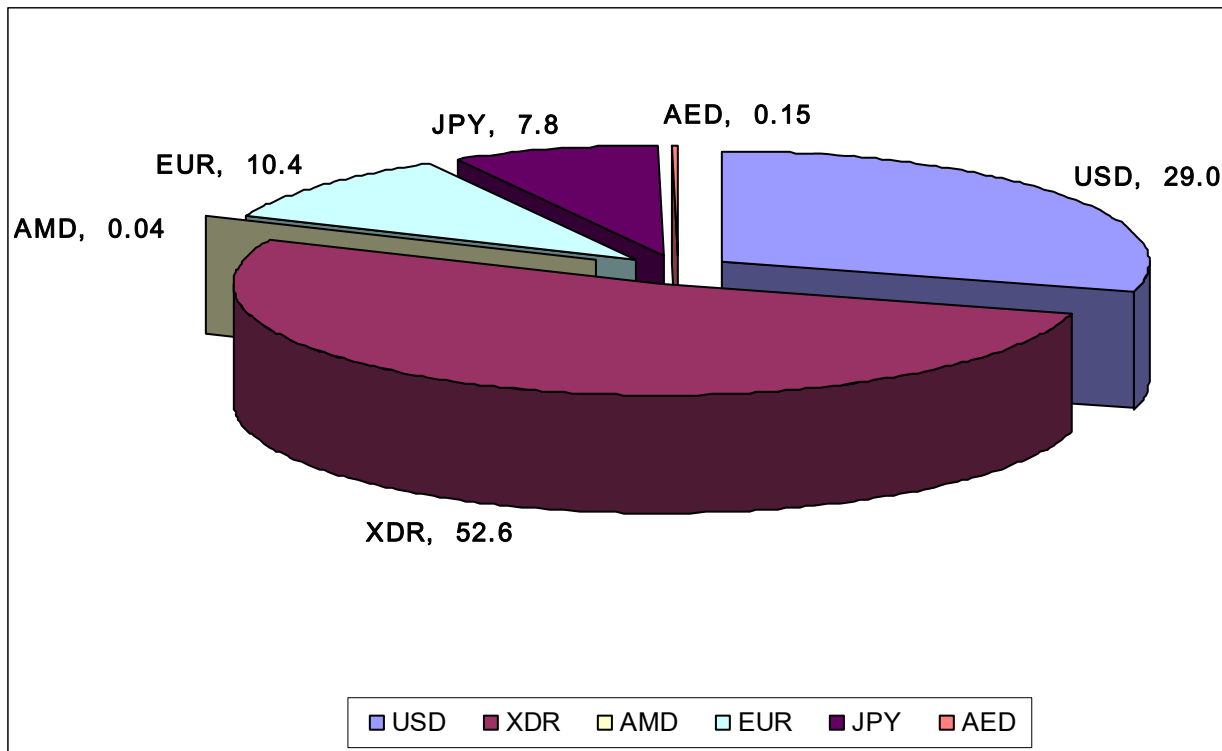
2014 թվականի հունիսի 30-ի դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության արտաքին պետական պարտքը կազմել է 3,850.4 մլն ԱՄՆ դոլար, այդ թվում՝

- ՀՀ կառավարության արտաքին պարտավորությունները՝ 3,373.2 մլն ԱՄՆ դոլար (կամ արտաքին պետական պարտքի 87.6%),
- ՀՀ կենտրոնական բանկի արտաքին պարտավորությունները՝ 477.3 մլն ԱՄՆ դոլար (կամ արտաքին պետական պարտքի 12.4%):

2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ի համեմատությամբ ՀՀ արտաքին պետական պարտքի ծավալը նվազել է 1.2 տոկոսով կամ 48.6 մլն ԱՄՆ դոլարով:

Գծապատկեր 7

**ՀՀ արտաքին պետական պարտքի կառուցվածքն ըստ տրամադրման արժույթի
2014թ. հունիսի 30-ի դրությամբ (%)**

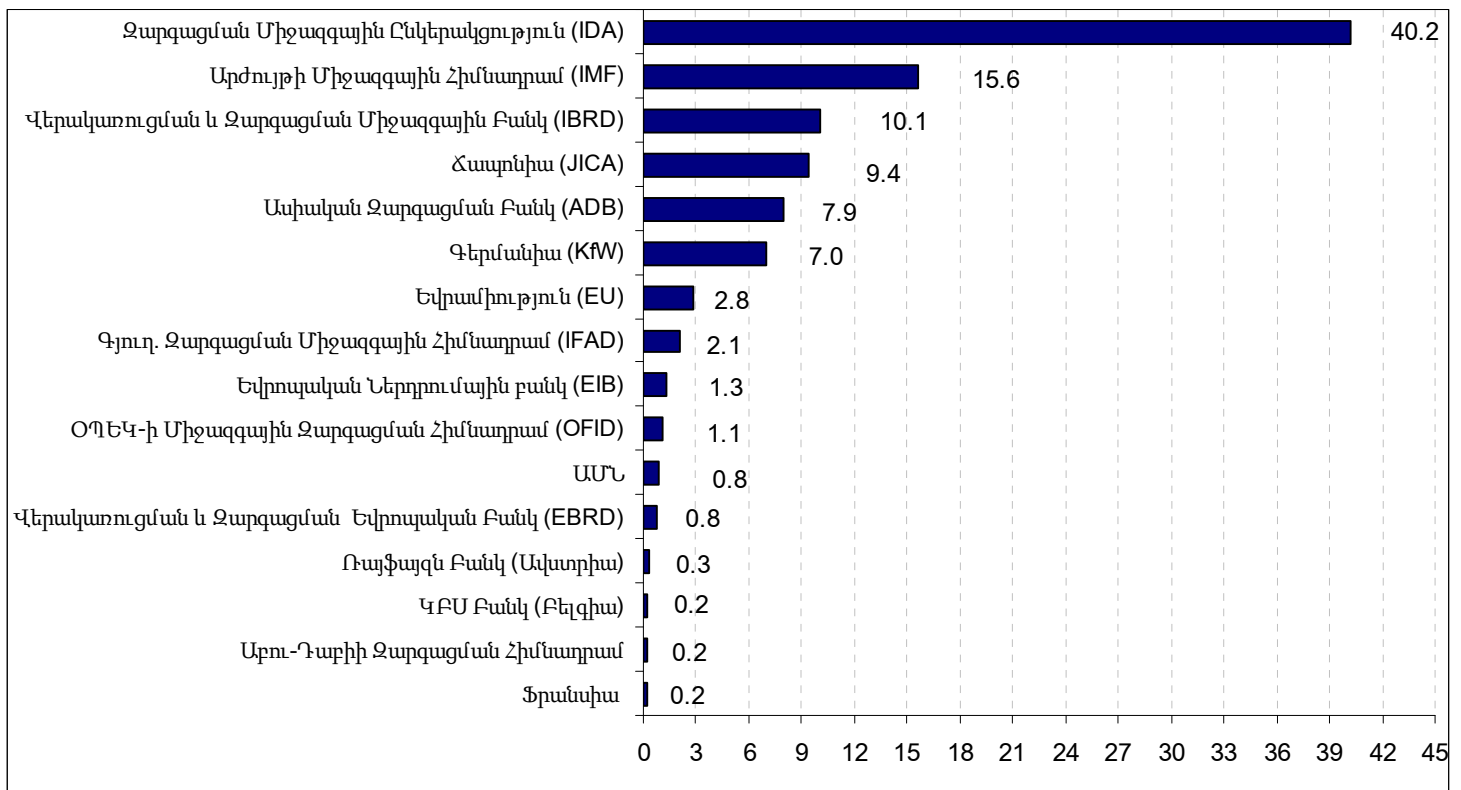
ՀՀ ԱՐՏԱՔԻՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՎԱՐԿԵՐԸ և ՓՈԽԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

2014թ. հունիսի 30-ի դրությամբ ՀՀ արտաքին պետական վարկերի կառուցվածքում արտոնյալ վարկերի տեսակարար կշիռը կազմել է 65.6%:

2014թ. հունիսի 30-ի դրությամբ ՀՀ արտաքին պետական վարկերի 81.9%-ը կազմել են միջազգային կազմակերպություններից ստացված վարկային միջոցները, 17.6%-ը՝ օտարերկրյա պետությունների կողմից տրամադրված վարկերը, իսկ մնացած 0.5%-ը՝ առևտրային բանկերից ստացված վարկերը:

Գծապատկեր 8

ՀՀ արտաքին վարկատուների կառուցվածքը 2014թ. հունիսի 30-ի դրությամբ

2014 թվականի առաջին կիսամյակի ընթացքում ՀՀ արտաքին պետական վարկերի գծով կատարվել են հետևյալ գործառնությունները.

ՀՀ արտաքին պետական վարկերի սպասարկումը և արտաքին վարկային միջոցների ստացումները 2014թ. առաջին կիսամյակի ընթացքում

(մլն ԱՄՆ դոլար)

	Ստացում	Սպասարկում		
		ընդամենը	այդ թվում՝	
			տոկոսավճար	մարում
Ընդամենը	91.54	145.32	14.59	130.74
այդ թվում՝				
ՀՀ կառավարության արտաքին պարտավորություններ	57.34	77.60	12.17	65.44
Միջազգային կազմակերպություններ	52.55	70.38	9.35	61.03
Վերակառուցման և Ջարգացման Միջազգային Բանկ (IBRD)	9.38	0.91	0.91	-
Ջարգացման Միջազգային Ընկերակցություն (IDA)	7.13	14.47	5.28	9.19
Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկ (EBRD)	-	1.00	0.31	0.69
Գյուղ. Ջարգացման Միջազգային Հիմնադրամ (IFAD)	-	0.96	0.25	0.71
ՕՊԵԿ-ի Միջազգային Ջարգացման Հիմնադրամ (OFID)	1.66	1.69	0.72	0.97
Ասիական Ջարգացման Բանկ (ADB)	14.78	1.25	1.25	-
Արժույթի Միջազգային Հիմնադրամ (IMF)	-	49.84	0.37	49.47
Եվրամիություն (EU)	-	-	-	-
Եվրոպական Ներդրումային Բանկ (EIB)	19.60	0.26	0.26	-
Օտարերկրյա պետություններ	4.04	7.10	2.69	4.41
Գերմանիա (KfW)	2.99	2.43	0.89	1.54
Ֆրանսիա	0.21	0.11	0.03	0.08
ԱՄՆ	-	1.47	0.32	1.15
Ճապոնիա (JICA)	-	2.67	1.36	1.31
Աբու-Դաբիի Ջարգացման Հիմնադրամ	0.84	0.42	0.09	0.33
Առևտրային բանկեր	0.75	0.12	0.12	-
ԿԲՍ Բանկ (Բելգիա)	0.75	0.02	0.02	-
Ռայֆայզն Բանկ (Ավստրիա)	-	0.05	0.05	-
Էռստե բանկ (Ավստրիա)	-	0.05	0.05	-
ՀՀ կենտրոնական բանկի արտաքին պարտավորություններ	34.20	67.72	2.42	65.30
Միջազգային կազմակերպություններ	26.19	63.36	1.76	61.60
Արժույթի Միջազգային Հիմնադրամ (IMF)	18.18	63.21	1.61	61.60
Վերակառուցման և Ջարգացման Միջազգային Բանկ (IBRD)	-	0.12	0.12	-
Ասիական Ջարգացման Բանկ (ADB)	8.01	0.03	0.03	-
Օտարերկրյա պետություններ	8.01	4.36	0.66	3.70
Գերմանիա (KfW)	8.01	4.36	0.66	3.70

2014թ. առաջին կիսամյակի ընթացքում ստորագրվել են հետևյալ վարկային համաձայնագրերը.

2014թ. առաջին կիսամյակի ընթացքում ստորագրված ՀՀ արտաքին պետական վարկային
համաձայնագրերը

Վարկառու/վարկատու/վարկային ծրագիր		Գումար	Արժույթ
ՀՀ կառավարություն			
I Վերակառուցման և Զարգացման Միջազգային Բանկ			
1	Կրթություն բարելավման ծրագիր	15.0	մլն USD
II Զարգացման Միջազգային Ընկերակցություն			
1	Կրթություն բարելավման ծրագիր	9.8	մլն SDR
2	Սոցիալական պաշտպանության աջակցության II ծրագիր	13.9	մլն SDR
III Ասիական Զարգացման Բանկ			
1	Հյուսիս-հարավ ճանապարհային միջանցքի ներդրումային ծրագիր - ծրագիր III	100.0	մլն USD
IV Եվրոպական Ներդրումային Բանկ			
1	Երևանի ջրամատակարարման բարելավման ծրագիր	7.0	մլն USD
2	Ջրային հատվածի համայնքային ենթակառուցվածքների ծրագիր	25.5	մլն EUR
V Էսստե Բանկ (Ավստրիա)			
1	Արամ Խաչատրյանի անվան ֆիլիարմոնիկ համերգասրահի վերակառուցման ծրագիր (կանխավճար)	0.3	մլն EUR
2	Արամ Խաչատրյանի անվան ֆիլիարմոնիկ համերգասրահի վերակառուցման ծրագիր	1.7	մլն EUR
ՀՀ կենտրոնական բանկ			
I Արժույթի Միջազգային Հիմնադրամ			
1	Extended Fund Facility - EFF	82.21	մլն SDR

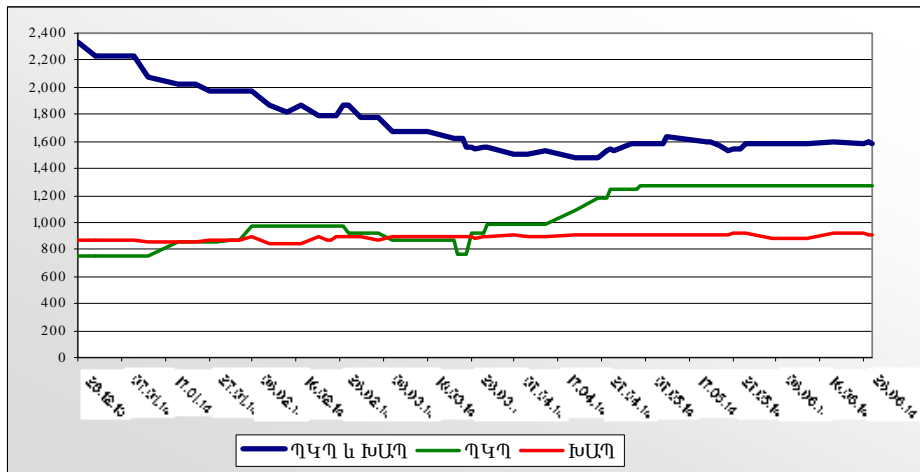
ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՄԱՆՐԱԾԱՆ ՇՈՒԿԱՆ

2014թ. առաջին կիսամյակում պետական պարտատոմսերի մանրածախ շուկայում Գանձապետական պահառուի կողմից իրականացված գործառնություններն ունեցել են հետևյալ տեսքը.

- մասնակցել է կազմակերպված ՊԿՊ-երի 18 թողարկումներից 9-ին և ԽՊ-երի 20 թողարկումներից 16-ին,
- ներդրման ծավալը կազմել է 642.7 մլն դրամ, որից 265.9 մլն ՊԿՊ-եր և 376.8 մլն ԽՊ-եր,
- թողարկված ՊԿՊ-երի 3.6% ձեռք է բերվել ԳՊ-ի միջոցով (ԳՊ-ի ձեռք բերման առավելագույն ծավալը սահմանվել է թողարկման ծավալի 10%-ի չափով),
- 2014թ. հունիսի 30-ի դրությամբ ընդամենը շրջանառության մեջ է եղել 1,586.4 մլն դրամի պարտատոմս, որից 1,075.2 մլն ՊԿՊ-եր և 511.2 մլն ԽՊ-եր (տես գծապատկեր 9),

Գծապատկեր 9

Շրջանառության մեջ գտնվող պարտատոմսերի ծավալը 2014թ. հունիսի 30-ի դրությամբ (մլն դրամ)

- դեպո հաշիվների քանակը կազմել է 1037, որոնցից 7-ը բացվել են հաշվետու ժամանակահատվածում (տես գծապատկեր 10),

Գծապատկեր 10

Դեպո հաշիվների դինամիկան 2014 թ. առաջին կիսամյակի ընթացքում

